

A stylized world map in yellow on a blue background. The map is centered and shows the outlines of continents. The text is overlaid on the map.

TIMBRO

BORTOM
ENPROCENTSMÅLET

SJU FÖRSLAG FÖR SVENSKT BISTÅND

ADAM DANIELI

APRIL 2026

Timbro är Nordens främsta marknadsliberala tankesmedja. Sedan starten 1978 är uppdraget att långsiktigt bilda opinion för marknadsekonomi, fri företagsamhet, individuell frihet och ett öppet samhälle.

© Timbro

APRIL 2026

www.timbro.se

info@timbro.se

Sättning: Mikael Eisen

Omslag: Mikael Eisen

***BORTOM
ENPROCENTSMÅLET
SJUFÖRSLAG FÖR SVENSKT BISTÅND***

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	9
1. INLEDNING.....	11
2. VAD INNEBÄR LIBERAL UTVECKLINGSPOLITIK?	13
3. SVENSKT BISTÅNDS OMFATTNING OCH INRIKTNING I DAG.....	19
4. VAD ÄR VÄGEN FRAMÅT? SJU YTTERLIGARE REFORMER	23
5. REFERENSER.....	33

OMFÖRETTAREN

Adam Danieli är chef för Timbro Idé och programansvarig för rättsstatsfrågor.

TIDIGARE PUBLIKATIONER I URVAL

22 byråkrater om dagen (2026)
Befria Sápmi (2025)
Demokratisera Sverige (2024)
Har nöden ingen lag? (2024)
En liberalare demokrati (2022)

© Timbro
APRIL 2026
www.timbro.se
info@timbro.se
Sättning: Mikael Eisen
Omslag: Mikael Eisen

SAMMANFATTNING

Den här rapporten analyserar vilka reformer en liberal bör driva för att modernisera det svenska biståndet under nästa mandatperiod. Den tar avstamp i regeringens reformagenda från 2023, som är ett välkommet steg mot ökad transparens och effektivitet. Det är också positivt att handel, marknadsekonomi och institutionell utveckling ges större utrymme, även om dessa perspektiv fortfarande väger relativt lätt i resursfördelningen.

Rapporten konstaterar dock att betydande reformbehov återstår. Sverige ligger kvar på en biståndsnivå som sticker ut internationellt. Utförandet är fortsatt splittrat, med många utförare och en bred ämnesportfölj. Det multilaterala biståndet kanaliseras i hög grad via FN-systemet snarare än via utvecklingsbanker som Världsbanken, trots att bankernas låne- och reformbaserade arbetssätt bättre harmonierar med en liberal utvecklingspolitik. Styrningen är dessutom fortsatt starkt Sida-centrerad, samtidigt

som svenska expertmyndigheter med kompetens inom rättsstat och marknadsekonomi spelar en begränsad roll. Utrymmet för privata initiativ är också mycket begränsat.

Mot denna bakgrund presenterar rapporten principer för liberal utvecklingspolitik och sju reformförslag som skulle kunna genomföras under kommande mandatperiod: (1) sänk biståndet till jämförbara länders nivå och ange ett mål för utfasning av utvecklingsbiståndet, (2) förstärk handels- och investeringsinriktade insatser samt mobiliseringen av privat kapital, (3) prioritera multilaterala och europeiska utvecklingsbanker, (4) minska andelen bistånd som beslutas av Sida och reducera myndighetens anslag, (5) avveckla det partianknutna biståndet, (6) ge större roll åt svenska myndigheter med institutionell expertis och (7) inför en bred avdragsmöjlighet för privata donationer till internationella stödinsatser.

INLEDNING

I över 60 år har Sverige engagerat sig i internationellt bistånd med det uttalade målet att skapa bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom,¹ ett uppdrag som senare breddats till att också omfatta dem som lever i förtryck.² Ambitionerna har ofta varit goda, men utfallet blandat och utmaningarna många.

Av de många hundra miljarder skattekronor som avsatts har ett inte obetydligt antal gått förlorade på grund av biståndets inriktning. Ett äldre exempel är när svenskt bistånd gick till att stödja Tanzania under landets försök att införa ”afrikansk socialism”, vilket bland annat innebar kollektivisering av delar av jordbruket och näringslivet.³ På senare tid har svenskt bistånd gått till en grupp vars medlemmar deltog i terrorattacker mot Israel den 7 oktober 2023.⁴

Svenskt bistånd har också präglats av ineffektivitet och ändamålsglidning, exempelvis genom att resurser har gått till dyra kommunikationsinsatser i Sverige och till att finansiera

mottagandet av asylsökande.⁵ Det så kallade enprocentsmålet – att betala minst en procent av svensk bruttonationalinkomst i bistånd – har försvagat kostnadskontrollen och drivit fram stora utbetalningar, inte minst mot slutet av varje år, något som beskrivits som att Sverige är ”jultomten i FN”.⁶ Vidare har frågetecken rests kring transparens och konkurrensutsättning, med hänvisning till ett ”biståndsindustriellt komplex” av relationer mellan Sida och ett antal svenskbaserade partnerorganisationer.⁷

Ett förändrat omvärldsläge har också utmanat biståndet. Sedan ett antal år har geopolitiken gjort inträde även i utvecklingspolitiken, i takt med att Kina börjat bygga ett parallellt system vid sidan av efterkrigstidens multilaterala institutioner. Därutöver har Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina lett till ett behov av att styra mer resurser till det krigsdrabbade landet – som också under överskådlig tid kommer att behöva omfattande medel för återuppbyggnad.

1. Petterson (2024).

2. Utrikesdepartementet (2025).

3. EBA (2016).

4. SVT (2023).

5. Sida (2023a).

6. Danieli (2025a).

7. Wennblad (2024).

För att komma till rätta med ineffektivitet i Sveriges bistånd, förbättra uppföljningen och svara mot ett nytt omvärldsläge presenterade regeringen 2023 en reformagenda för svensk biståndspolitik: Bistånd för en ny era – frihet, egenmakt och hållbar tillväxt⁸ (hädanefter ”reformagendan”). Reformeringen har hittills inneburit flera viktiga förändringar. Enprocentsmålet har slopats till förmån för en flerårig budgetram som förbättrar förutsägbarheten och därmed förenklar den ekonomiska styrningen.⁹ Vidare har resurserna fokuserats genom att antalet landstrategier reducerats, kommunikationsinsatser i Sverige minskats och insatser mot korruption aviserats.¹⁰ Samtidigt återstår mycket arbete.

Den här rapportens syfte är att peka ut en fortsatt riktning och presentera konkreta reformer av biståndet i liberal riktning som kan genomföras under nästa mandatperiod. Rapportens förslag fokuserar primärt på utvecklingsbiståndet – det vill säga den del som syftar till att främja långsiktig utveckling – snarare än det humanitära biståndet, samt på förändringar som det bör finnas förutsättningar att nå bred samsyn kring.

8. Regeringskansliet (2023).

9. Regeringskansliet (2024a).

10. Regeringskansliet (2024b); Regeringskansliet (2025a).

VAD INNEBÄR LIBERAL UTVECKLINGSPOLITIK?

NÅGRA UTGÅNGSPUNKTER

En liberal förståelse för global utveckling tar sin utgångspunkt i en grundläggande universalism: människor, oavsett bakgrund eller nationalitet, förtjänar att leva i frihet och demokrati, och det är en gemensam angelägenhet att bidra till sådana framsteg. Möjligheten för människor att fatta egna beslut är nära knuten till värdighet – också för den som lever i fattigdom.

Även om bistånd kan vara ett verktyg för att bidra till detta bör det inte ses som en egen källa till utveckling. Modern forskning betonar i stället institutionernas betydelse och att människors egen potential behöver kanaliseras genom individuella rättigheter, marknadsekonomi och rättsstatliga institutioner för att nå utveckling och ekonomiskt välstånd.¹¹ Fattiga samhällen förblir fattiga eftersom de, med Douglass Norths uttryck, sitter fast i spelregler – institutioner – som

förhindrar opersonliga utbyten från att komma till stånd.

Till skillnad från äldre uppfattningar, som betonade brist på kapital, okunskap eller frihandel som huvudsakliga hinder, betonar institutionellt orienterad forskning i högre grad de normer och incitament som enskilda möter och som hindrar samhällen från att nå tillväxt och välstånd.¹²

DET KLUVNABISTÅNDET

Som redskap är biståndet därmed tudelat. Även om inflödet av resurser vid första anblick kan framstå som något otvetydigt gott för ett samhälle, är dess påverkan på och samspel med institutionerna svår att överblicka. Biståndsprogram har ofta en prägel av centralplanering, där biståndsorganisationer spenderar skattebetalares pengar enligt ett visst program för att bygga upp verksamheter i ett annat land, men utan den lokala och speci-

11. Se exempelvis Acemoglu & Robinson (2012), Deaton (2013) och North (1990).

12. Se exempelvis Nurkse (1953) och Världsbanken (2009). Jämför också Friedman (1962).

fika kunskap som krävs för väl avvägda prioriteringar och ändamålsenliga incitament. Lösningar som är vedertagna i ett land och en kulturell kontext kan visa sig vara svåra eller omöjliga att överföra till en annan.¹³

Biståndet kan också få negativa effekter utifrån ett institutionellt perspektiv, exempelvis genom att lokalt företagande konkurreras ut, ansvarsutkrävandet av lokala makthavare försvagas, korrupta strukturer stärks och incitamenten att investera minskar. Bistånd som löser ett visst problem kan tränga undan lösningar som annars hade vuxit fram eller bli en krycka som sedan permanentas i den offentliga infrastrukturen.¹⁴

I ekonomiska termer kan bistånd sägas skapa alternativkostnader och felaktiga incitament för personer som agerar inom ramen för ett större institutionellt ramverk, vilket inte minst kan bidra till att förklara biståndets svaga resultat när det gäller att åstadkomma långsiktig ekonomisk tillväxt.¹⁵ I värsta fall kan strävan efter förändrat beteende hos lokalbefolkningen enligt en fastlagd plan också ursäktas allvarliga kränkningar av

enskildas rättigheter och stöd till auktoritära regeringar.¹⁶

Liberala insikter om betydelsen av enskildas incitament och vikten av lokal kunskap bör därför göra oss skeptiska till program som syftar till att implementera och styra mot ett visst ekonomiskt system eller förmå enskilda länder att satsa på en viss teknik. Ekonomisk centralplanering är inte bättre i fattigare länder än i rika, och ekonomiska beslut fattas i regel bättre av individer som möter korrekta prissignaler.¹⁷ Detta är givetvis ingen lätt uppgift, och man måste vara ödmjuk inför att goda intentioner inte alltid resulterar i positiva utfall.

Ytterligare en svårighet är de politiska ledarnas incitament. Även om utveckling ofta beskrivs som något entydigt gott som alla strävar efter, har politiska ledare makt inom ramen för det befintliga institutionella systemet. Med makten kommer möjligheter att gynna sig själv och sina egna, och man kan därför inte anta att politiska ledare alltid strävar efter utveckling och smärtsamma reformer som det i regel kräver. Den altruistiska bilden som ibland tecknas av politiska ledare

13. Se exempelvis Easterly (2007).

14. Se exempelvis Moyo (2010) och Collier (2007).

15. Se exempelvis Easterly (2014).

16. Danieli (2020).

17. Collier (2007).

i djupt korrupta länder förtjänar därför att nyanseras.¹⁸

VAD KAN LIBERALER GÖRA?

Den utvecklingspolitik som står till buds för liberalen är i stället sådan som underlättar för enskilda människor att delta i ekonomiskt utbyte på sina egna villkor, utifrån lokal kunskap och egna preferenser. Det är genom deltagande i det globala regelbaserade handelsystemet, stärkt äganderätt och liberaliserande reformer av den egna ekonomin som länder kan bli rikare. Länder som vill genomföra reformer för att främja sin utveckling kan vara i behov av tillfälligt stöd, vilket kan rättfärdiga biståndsinsatser ur ett liberalt perspektiv – men under en begränsad tid.

Eftersom biståndet inte bör ses som den primära källan till ekonomisk utveckling bör det heller inte betraktas som tillräckligt i sig. I stället bör biståndet förstås som en del av Sveriges aktiva och konstruktiva deltagande i en rad internationella sammanhang, innefattande internationell handel, internationella organisationer, forskningssamarbeten, arbetskraftsinvandring och andra liknande utbyten. Särskilt arbetskraftsinvandring är värd att betona, eftersom den ofta följs av att människor skickar hem

en del av sin inkomst till sina hemländer – så kallade remitteringar – vilka redan i dag uppgår till större belopp än världens samlade bistånd.¹⁹

Som liberal bör man också påminna sig om att mängden statligt bistånd inte är detsamma som den totala mängden internationellt stöd, utan att det finns omfattande möjligheter för enskilda att engagera sig genom egna kanaler. Utöver handel och remitteringar kan individer bidra genom donationer, ideellt arbete och stöd till olika internationella organisationer.

En liberal syn på global utveckling inkluderar därför också frivilliga engagemang och betonar att statens insatser bör förbehållas det som inte rimligen kan organiseras på ideell väg. Inom civilsamhället kan den enskilde givaren själv bestämma över sitt bidrag, vilket är att föredra när det är praktiskt möjligt.

Utvecklingsbistånd med liberal prägel bör därför sammanfattningsvis fokusera på att:

- **Stärka rättsstatens principer och ansvarsutkrävande av makthavare.** Biståndet bör stärka rättsstatens principer, fria medier, fria val och ett fritt civilsamhälle.

18. Kieren Si (2024)

19. Världsbanken (2024).

- **Stödja marknadsekonomiska reformer.** Biståndet bör stödja reformer som stärker ekonomisk frihet, fri handel och äganderätt.
- **Främja ett individualistiskt perspektiv.** Insatser bör betona individens egenmakt och rättigheter snarare än kollektiva lösningar.
- **Ställa tydliga krav.** Mottagarländer bör förväntas leva upp till krav om exempelvis effektivitet, antikorrupktion, respekt för mänskliga rättigheter, rättsstatens principer och transparens.
- **Prioritera områden där frivilliga insatser inte är möjliga och lämna plats för privata initiativ.** Stöd till vissa statliga kärnfunktioner – exempelvis polis, skatteuppbörd, rättsskipning och förvaltning – är svårare att ersätta med ideella insatser än exempelvis donationer av varor eller tjänster.
- **Vara öppen med biståndets svårigheter och främja insyn.** Trots att bistånd har goda ambitioner kan det slå fel. För att fånga upp problem krävs ödmjukhet och öppenhet för granskning och omprövning.

HUR MYCKET BISTÅND ÄR TILLRÄCKLIGT?

Den politiska debatten kring biståndet präglas av ett högt tonläge. Det kan därför vara på sin plats att betona att man kan landa i olika prioriteringar kring biståndets storlek, och att det finns många legitima uppfattningar om hur stort ansvar Sverige och svenska skattebetalare har för andra länders utveckling. Ingen förnekar att nöden i världen är stor, men en värld helt befriad från lidande ligger inte inom ramen för svensk politik. Det är därför svårt att tala om biståndet som ”tillräckligt” eller ”otillräckligt”. Storleken och inriktningen på biståndet måste kunna vägas mot andra svenska politiska prioriteringar, liksom andra statliga utgiftsområden.

En liberal utgångspunkt är att biståndet prioriteras lägre än exempelvis försvar eller polis, i enlighet med den hierarki som följer av teo-

rier om statens kärnuppgifter,²⁰ men att det i övrigt är svårt att motivera en absolut siffra, i likhet med det enprocentsmål som tidigare fanns i Sverige.

En viktig faktor i praktiken är också det folkliga stödet för dagens politik, som är förhållandevis svagt. Även om svenska folkets engagemang för global utveckling är stort, visar en Sida-beställd opinionsundersökning från 2023 att 16 procent av befolkningen ville se att biståndet ökade, medan 32 procent ville se att det minskade eller helt togs bort.²¹ År 2024 förblev andelen som ville höja biståndet (19 procent) väsentligt lägre än andelen som ville sänka eller helt ta bort biståndet (30 procent).²² Även om många saknar starka åsikter eller kunskap om biståndet och därför inte tar ställning, vill betydligt fler svenska skattebetalare se en lägre, snarare än högre, nivå på biståndet.

Även över tid kan man tänka sig olika nivåer av bistånd. I takt med att den globala utvecklingen fortskrider och länder blir rikare bör det inte vara ett självändamål att storleken på det svenska biståndet ökar eller ens förblir på dagens nivå. Snarare tvärtom: det bör vara ett uttalat politiskt mål att

först minska biståndet och därefter, på sikt – när den globala utvecklingen tillåter – fasa ut utvecklingsbiståndet.

VEM ÄR BISTÅNDET TILL FÖR?

Som liberal kan man inte heller ignorera att det finns ett antal kompletterande dynamiker som påverkar biståndsdiskussionen och kan snedvrیدا frågor om biståndsnivåer och vilka verktyg som används.

Dels kan bistånd – som i sin kärna bygger på en genuint altruistisk vilja att främja global utveckling – i praktiken påverkas av en rad egenintressen hos givarländer: politiska, geopolitiska, kulturella eller ekonomiska. I sådana situationer blir syftet inte primärt att stärka mottagarlandet, utan att använda den makt som följer av resursflöden för att stärka givarens position. Sådana förtäckta intressen är ofrånkomliga och kan i sig vara helt legitima, men de får inte tillåtas ta över debatten och tränga undan det grundläggande syftet.

Dels är det naturligt att biståndets volym och inriktning påverkas av incitament inom själva biståndsapparaten. Organisationer och individer har

20. Se exempelvis Bastiat (1850), Hayek (1960) och Nozick (1974).

21. Sida (2023b).

22. Sida (2024).

starka skäl att säkra resurser till den egna verksamheten – det som ibland benämns ”bidragsentreprenörskap” – och enskilda kan ha incitament att tillskansa sig tjänster med attraktiva villkor inom internationella organisationer. Därtill finns en risk för symbiotiska relationer mellan myndigheter och förmedlare, inte minst när konkurrensen om resurserna är låg och samsynen hög. I en sådan miljö kan gränsen mellan att försvara biståndet som idé och att försvara en viss biståndsstruktur bli otydlig – men skillnaden är avgörande.

Sådana dynamiker bör inte avskräcka en liberal ansats till reformering av ett så stort och viktigt utgiftsområde, utan tvärtom tala för ett större engagemang från borgerliga politiker, en vilja att ompröva gamla system och ett tydligare fokus på vad som faktiskt kan göras för att fler människor ska kunna leva värdiga liv.

3. SVENSKT BISTÅNDS OMFATTNING OCH INRIKTNING I DAG

BISTÅNDETS MÅLSÄTTNINGAR

Regeringens reformagenda anger den nya inriktningen för svenskt bistånd. Agendan ersätter de tidigare riktlinjerna Policyramverk för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd och Strategi för multilateral utvecklingspolitik.²³ Reformagendan innebär början på en viktig omorientering av svensk biståndspolitik och har liknande utgångspunkter som de som formulerats i föregående avsnitt. Med större tonvikt på långsiktighet, transparens och effektivitet läggs grunden för ett bistånd som i högre grad än tidigare ska främja individens frihet, stärka egenmakten och skapa förutsättningar för hållbar ekonomisk tillväxt. Reformagendan formulerar samtidigt ett mer fokuserat och villkorat utvecklingssamarbete.

Ett genomgående tema är vikten av att biståndet ska bidra till frihet från förtryck, fattigdom och beroende. Målet är att skapa hållbara samhällen där individer själva kan forma sina liv.

För att nå dit prioriteras insatser som skapar jobb, stärker utbildningssystem, stimulerar företagande, stärker äganderätten och möjliggör deltagande i den globala marknadsekonomin.

Reformagendan stärker också fokuset på demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Biståndet ska användas som ett verktyg för att motverka auktoritära krafter och stödja civilsamhällets arbete i repressiva miljöer. Kvinnors och flickors rättigheter lyfts fram som en grundpelare, med insatser mot könsrelaterat våld och diskriminering samt för ökad ekonomisk och social egenmakt. Hälsa ses som en nyckelfaktor för människors utveckling, vilket motiverar satsningar på primärvård, mental hälsa och hälsosystemens motståndskraft, särskilt i utsatta områden. Klimatbiståndet ska effektiviseras och anpassas till lokala behov, med fokus på klimatanpassning, utsläppsminskning och hållbar energi.

23. Regeringskansliet (2023).

Samtidigt integreras biståndet tydligare med migrationspolitiken, där delar av stödet villkoras för att motverka irreguljär migration och främja återvändande. Frågan har väckt viss uppmärksamhet, men handlar i grunden om att inkludera krav på att mottagarländer uppfyller folkrättsliga förpliktelser gentemot sina egna medborgare i arbetet med bistånd.

Antalet landstrategier – det vill säga antalet mottagarländer för svenskt bilateralt bistånd – har minskats och Ukraina har prioriterats.²⁴ Samtidigt är biståndet fortsatt brett, med många olika utförare och en relativt bred ämnesmässig omfattning.

Slutligen reformeras styrningen av biståndet för ökad transparens, resultatorientering och flexibilitet, bland annat genom stärkta partnerskap och bättre insyn via verktyg som OpenAid.

EKONOMISKA RAMAR

Reformagendan har också inkluderat justeringar av biståndsbudgeten. Åren 2023–2025 uppgick svenskt bistånd till 56 miljarder kronor per år, vilket motsvarar cirka 0,84 procent av

Sveriges bruttonationalinkomst (BNI). För åren 2026–2028 är biståndsramen 53 miljarder kronor per år. I denna siffra inkluderas såväl det långsiktiga utvecklingsbiståndet som det humanitära biståndet, alltså nödhjälp och olika katastrofinsatser. 44,5 miljarder kronor av dessa faller in under budgetposten Sveriges internationella bistånd. Resterande 11,5 miljarder kronor utgör andra delar i statsbudgeten som räknas som bistånd enligt OECD:s definition, däribland Sveriges bidrag till EU:s gemensamma bistånd.²⁵ Regeringen har också bemyndigats att ställa ut statliga garantier för biståndsämdamål upp till 30 miljarder kronor.²⁶

Ansvaret för beslut om Sveriges internationella bistånd är delat mellan Regeringskansliet, Sida och ett antal mindre myndigheter. Sida förfogar över 24,3 miljarder kronor, varav 1,8 miljarder kronor går till myndighetens egna förvaltningskostnader (exempelvis personal i Sverige). Resterande medel betalas ut till olika aktörer efter beslut av myndigheten. Regeringskansliet beslutar om 16,3 miljarder kronor, för vilka Sida hanterar utbetalningarna.²⁷

24. Riksdagen (2024a).

25. Biståndet räknas enligt OECD-DAC:s definition, det vill säga offentliga medel som ges till länder eller organisationer på DAC:s biståndslista, där det huvudsakliga syftet är att främja mottagarens utveckling och välfärd och där stödet ges på förmånliga villkor.

26. Riksdagen (2024b).

27. Sida (2025a).

VAR GÅR PENGARNA?

Den största delen av Sveriges bistånd går till stöd direkt från Sverige till insatser i ett land eller en region, så kallat bilateralt stöd. Detta kanaliseras till projekt i ett 30-tal länder i Afrika, Asien, Latinamerika och Europa. År 2025 mottog Ukraina mest bland de enskilda länderna, drygt 10 procent av biståndet. Regeringen har bekräftat att man även fortsatt vill prioritera stöd till Ukraina.²⁸

Det bilaterala stödet fördelas på ett stort antal projekt och genom en mängd olika kanaler, vilket försvårar överblicken över Sveriges samlade insatser. Enligt OpenAid gick biståndet 2024 (senast tillgängliga data) till ett stort antal aktörer, däribland offentliga myndigheter, civilsamhällsorganisationer och multilaterala organisationer i såväl Sverige som mottagarländerna. Tematiskt var de största posterna ”Ospecificerat” (35,33 procent), vilket pekar på ett fortsatt behov av ökad transparens i svenskt bistånd, ”Offentlig förvaltning och civilsamhälle” (15,58 procent) samt ”Akut hjälp” (10,67 procent). Utvecklingsbiståndet tycks alltjämt utgöra merparten av det totala anslaget, även

om den stora ospecificerade posten gör det svårt att uttala sig om den exakta balansen mellan långsiktiga och akuta insatser.

Trots biståndspolitikens uttalade inriktning mot synergier med handel låg kategorin ”Handelspolicy, regleringar och handelsrelaterade reformer” på endast 0,65 procent och ”Utveckling av små och medelstora företag” på 0,64 procent, bakom en lång rad andra områden.²⁹

Omkring 60 procent av svenskt bistånd går genom multilaterala organisationer.³⁰ Största mottagaren 2024 var enligt OpenAid Förenta Nationerna (FN) med 14,59 miljarder kronor, medan Världsbanken fick en långt mindre andel på 5,29 miljarder kronor. Sverige är också en stor givare av kärnstöd till många internationella organ, alltså pengar som går till att finansiera en organisations verksamhet och som inte är öronmärkta. För Världslivsmedelsprogrammet (WFP), UNHCR, FN:s katastrofbiståndsfond (CERF), Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB), Unicef och FN:s befolkningsfond (UNFPA) är Sverige den enskilt största eller bland de största givarna av kärnstöd, även mätt i kronor.³¹

28. Regeringskansliet (2025b).

29. OpenAid (2025a). Notera att OpenAids data uppdateras kontinuerligt och att den därför kan ha ändrats sedan den inhämtades för rapportens författande.

30. Sida (2021).

31. Regeringskansliet (2025c).

Den del av biståndet som andra statliga myndigheter på olika sätt förmedlade uppgick till 6,99 miljarder kronor 2024 och gick till bland annat Domstolsverket, Riksrevisionen och Konsumentverket. Offentlig sektor i mottagarländerna mottog i sin tur drygt en procent, cirka 577 miljoner kronor, av det svenska biståndet.³²

En betydande del av biståndet 2024, 4,22 miljarder kronor, förmedlades också genom icke-statliga organisationer (NGO:er) med verksamhet i Sverige. Ett tiotal mottog vardera belopp på över 150 miljoner kronor under 2024, däribland den socialdemokratiska biståndsorganisationen Olof Palme International Center, som mottog 180 miljoner kronor, och den kommunala samverkansorganisationen Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), som mottog drygt 200 miljoner kronor.³³ Bland de ickestatliga mottagarna baserade i

Sverige fanns också ett antal fackliga och kyrkliga organisationer. NGO-biståndet innefattar även det partipolitiska biståndet, alltså bistånd som förmedlas genom de svenska riksdagspartierna.³⁴

32. OpenAid (2025a).

33. Ibid.

34. Ibid.

VAD ÄR VÄGEN FRAMÅT? SJUYTTERLIGARE REFORMER

Regeringens reformagenda har förändrat svenskt bistånd på många sätt som liberaler bör välkomna. Transparensen ska öka och effektiviteten stärkas. Handel, marknadsekonomi och goda institutioner får ta större plats i biståndets målsättningar, även om de fortfarande ges relativt låg prioritet i resursfördelningen.

Samtidigt präglas det multilaterala biståndet alltjämt av stöd till organisationer som Förenta Nationerna (FN) snarare än multilaterala utvecklingsbanker som Världsbanken, trots att den senares arbetsmodell med lånefinansiering och reformkrav passar liberal biståndspolitik bättre. Ansvarsutkrävande och insyn motverkas också av att en relativt stor andel av biståndet alltjämt beslutas av Sida och kanaliseras genom många mellanled och NGO:er. Svenska myndigheter med expertis inom institutioner viktiga för marknadsekonomi och rättsstat spelar dessutom en blygsam roll. Privata initiativ och insatser från enskilda spelar i dag en mycket begränsad roll. Det finns med andra ord mer att göra.

Nedan redovisas sju förslag till ytterligare reformering av det svenska biståndet i linje med de principer för liberal biståndspolitik som lagts fast ovan. Förslagen bygger vidare på regeringens reformagenda och inriktar sig huvudsakligen på att förändra styrningen och resursfördelningen i biståndspolitik, så att den blir mer liberal i sin utformning.

FÖRSLAG 1: SÄNK BISTÅNDET TILL JÄMFÖRBARA EKONOMIERS NIVÅ OCH UPPRÄTTA ETT MÅL FÖR UTFASNING AV UTVECKLINGSBISTÅNDET

Sedan 1970-talet har det inom FN-systemet funnits ett mål om att utvecklade länders bistånd ska uppgå till minst 0,7 procent av landets BNI.³⁵ Sverige har i många år varit ett av mycket få länder som nått den nivån, och med enprocentmålet har vi dessutom legat långt över 0,7-procentmålet. Även dagens nivå, 0,84 procent av BNI, ligger tydligt över detta.

35. OECD (2024).

Det finns dock ingen tydlig motivering till att målet satts till just 0,7 procent. EU och medlemsstaternas samlade bistånd uppgick exempelvis till 0,57 procent av BNI år 2023. De övriga givarländerna i OECD:s biståndskommitté (DAC) låg i genomsnitt på 0,31 procent av BNI.³⁶ Sverige har alltså betalat en större andel än jämförbara ekonomier och sticker ut internationellt.

Det finns flera skäl att se över den svenska nivån och anpassa den till jämförbara länder. För det första är det svårt att peka på att Sverige, tack vare sin högre nivå, varit särskilt mycket mer framgångsrikt än exempelvis andra EU-länder i att bidra till utveckling. Det tycks exempelvis inte finnas någon tröskeleffekt som gör att bistånd över en viss nivå blir mer effektivt. Sverige kan i grunden inte kompensera för andra länders lägre nivåer, och det är svårt att peka på att andra länder genom lägre stöd stängs ute från internationella sammanhang.

Dessutom är resultaten av det svenska biståndet inte särskilt övertygande. Effektutvärdering av biståndet är svårt och har inte varit högt prioriterat i Sverige, men de försök som gjorts

pekar på begränsade effekter som inte blivit bättre över tid.³⁷ En stark vilja att bidra till utveckling, i kombination med ett fokus på inbetalade medel snarare än utfall, har gjort att budgeten vuxit utan att resultaten förbättrats i samma takt. Sverige har satsat mekaniskt, inte som en följd av dokumenterad framgång.

Avslutningsvis är andelen av det svenska biståndet som inte kan organiseras på frivillig väg liten. Utifrån liberala utgångspunkter är det svårt att motivera varför staten ska organisera biståndet och varför det ska vara skattefinansierat, i stället för att ge människor större valmöjlighet – inte minst när grundläggande offentliga uppgifter kräver mer resurser än tidigare.

Svaga resultat och nya utgifter på nationell nivå har också gjort att ett stort antal länder reformerat sitt bistånd och prioriterat om i sina budgetar under senare år. OECD förutspår att biståndet kommer att sjunka med 9–17 procent under 2025, när exempelvis USA, Tyskland, Frankrike och Storbritannien – som tillsammans stått för en fjärdedel av det totala biståndet under det senaste årtiondet – sänker sina biståndsanslag.³⁸

36. EU-rådet (2024).

37. Se exempelvis EBA (2016) och EBA (2020).

38. OECD (2025).

Det är dock viktigt att poängtera skillnaden mellan hur reformerna har genomförts i europeiska länder respektive USA. Storbritannien sänkte exempelvis under 2021 sitt bistånd från 0,7 till 0,5 procent av BNI. Under 2025 aviserade landets Labourregering en fortsatt sänkning till 0,3 procent, med motiveringen att landet behöver klara sina försvarssatningar.³⁹ Denna omprioritering har genomförts på ett transparent och förutsägbart sätt över flera år.

Den amerikanska administratiomens beslut har i stället varit mer radikalt och mindre förutsägbart, genom att allt bistånd inledningsvis pausades i 90 dagar⁴⁰ för att därefter inte återupptas i vissa delar, och då på oklara grunder. Även humanitära insatser, exempelvis kopplade till behandling av HIV/AIDS och tuberkulos, avbröts utan möjlighet till omställning.⁴¹ Storbritanniens omprioritering är att föredra för att skapa förutsägbarhet.

Omläggningen av den svenska biståndspolitiken har också inneburit en försiktig justering av biståndsnivåerna, inte minst genom att enprocentmålet uttryckligen slopades. En långsiktig målsättning bör dock

relatera Sveriges ansvar till andra länders, och sända en tydlig signal om att regeringen eftersträvar en rättvist fördelad börda, snarare än att låta svenska skattebetalare försöka kompensera för andras tillkortakommanden.

Det initiala reformmotståndet tycks ha mjuknat. Målsättningen om att återställa enprocentmålet har förvisso bekräftats i riksdagen av Socialdemokraterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.⁴² Socialdemokraternas kongress beslutade dessutom att partiet vill att enprocentmålet ska återinföras, vilket i år skulle kosta den svenska statskassan 14 miljarder kronor extra per år – en siffra som också skulle öka i takt med BNI.⁴³ Samtidigt har inget av partierna avsatt medel för ett återställande i sina oppositionsbudgetar, utan i stället gjort andra prioriteringar.

Regeringen behöver därför fortsätta att trappa ned biståndet till en nivå som tar hänsyn till inhemska prioriteringar (exempelvis försvarssatningar) och ett andelmässigt likvärdigt ansvar i förhållande till jämförbara länder (exempelvis andra medlemsstater inom EU). Därutöver bör regeringen upprätta ett långsiktigt mål för att fasa

39. House of Commons Library (2025).

40. Sida (2025b).

41. Colarossi (2025).

42. Riksdagen (2024b).

43. Danieli (2025b).

ut svenskt statligt utvecklingsbistånd, exempelvis genom att det sänks med en viss andel per år över en 30-årsperiod eller begränsas till ett nominellt belopp. Det skulle bidra till förutsägbarhet för både mottagarländer och svensk budgetplanering.

**FÖRSLAG 2: FÖRSTÄRK
SATSNINGAR PÅ
HANDELSSYNERGIER
OCH MOBILISERING AV
PRIVAT KAPITAL**

Bistånd kan aldrig ensamt räcka för att länder ska nå utveckling. För att nå de mål om höjningar i levnadsstandard och investeringar i energisystem, digital kommunikation, sjukvård och mycket annat som ställts upp i exempelvis Agenda 2030 behöver man få hävstång på biståndet genom att också öka handeln och de privata investeringarna.⁴⁴ Det gäller oavsett om biståndet skulle återställas till enprocentsmålet. Genom synergier med handel – alltså att biståndet kan bygga kapacitet för handel som i sin tur bidrar till utveckling – och mobilisering av privat kapital kan biståndet göra större nytta.

Synergierna mellan handel och bistånd har kommunicerats som en politisk prioritering sedan regeringen lanserade sin reformagenda, men i resursfördelningen har området hamnat efter. Som tidigare nämnt gick 2024 endast 0,65 procent av svenskt bistånd till den tematiska kategorin ”Handelspolicy, regleringar och handelsrelaterade reformer”. Biståndsanslaget till Business Sweden, som syftar till att exempelvis hjälpa svenska företag att göra hållbara investeringar i utvecklingsländer, uppgick till endast 65 miljoner kronor under 2024⁴⁵ och 100 miljoner kronor under 2025.⁴⁶ Det kan jämföras med att ett tiotal icke-statliga organisationer i Sverige och andra givarländer vardera mottog belopp på över 150 miljoner kronor under 2024.⁴⁷

Regeringen behöver därför fortsätta att satsa på att mobilisera privat kapital för investeringar i utvecklingsländer och samtidigt öka volymen av garantier och liknande instrument för riskdelning och sänkta trösklar för handel, i linje med det som nyligen lagts fram.⁴⁸

En stor del av synergier mellan handel och bistånd kan uppnås

44. Mohieldin & Fulga (2024).

45. Business Sweden (2024).

46. Utrikesdepartementet (2024).

47. OpenAid (2025a).

48. Regeringskansliet (2025e).

på EU-nivå. Det beror dels på att EU-kommissionen, snarare än medlemsstaterna, har kompetensen inom handelspolitiken. Dels på att EU driver omfattande biståndsprojekt i nära samarbete med privata investeringar, exempelvis Global Gateway som syftar till att investera i hållbar digital och fysisk infrastruktur globalt.⁴⁹ Regeringen bör därför sträva efter att öka andelen EU-gemensamt bistånd som kanaliseras till handelsfrämjande åtgärder och verka för ökade handels- och biståndssynergier tillsammans med övriga medlemsstater. Mer EU-gemensamt bistånd bör exempelvis gå till att stödja insatser via Världshandelsorganisationen, ge institutionellt stöd för länder att sluta handelsavtal och mobilisera investeringar i utvecklingsländer.

FÖRSLAG 3: GALLRABLAND MULTILATERALA UTFÖRARE – PRIORITERA MULTILATERALA OCHEUROPEISKA UTVECKLINGSBANKER

Data från OpenAid visar att svenskt bistånd fortsatt är spretigt, med många mottagare, mellanled och utförare.⁵⁰ Att själv organisera stora delar av biståndet är förvisso både kom-

plicerat och riskfyllt för ett enskilt givarland. Det ökar transaktionskostnaderna och minskar effektiviteten jämfört med att poola resurser till gemensamma fonder med andra givare, exempelvis multilaterala organisationer. Att nyttja stora internationella organ kräver dock vaksamhet för att undvika att verksamheter överlappar, konkurrerar med varandra eller att byråkratin växer på den internationella nivån. Här har Sverige många prioriteringar kvar att göra.

Bland de multilaterala organisationerna står FN ut som en särskilt stor mottagare av svenskt bistånd. Enligt OpenAid gick över 14 miljarder kronor av det svenska biståndet till olika FN-organ under 2024, medan endast 5 miljarder kronor allokerades till Världsbanken. Svenskt bistånd gick exempelvis till FN-organet för stadsplanering UN-Habitat, industribiståndsorganet UNIDO (United Nations Industrial Development Organization) och Världspostföreningen (UPU).⁵¹ Detta trots att organen inom ramen för FN-översynen ”UN80” själva erkänt att de ibland utför överlappande insatser.⁵²

Regeringen bör tillsätta en bred översyn av stödet till olika FN-organ,

49. EU-kommissionen (2025).

50. OpenAid (2025a).

51. Ibid.

52. Farge & Schiffman (2025).

stoppa parallella stöd och prioritera de mest effektiva mottagarna. Inför FN-översynen bör regeringen också arbeta fram ett tydligt mål för att prioritera om inom FN:s insatser från utvecklingsinsatser till humanitära insatser, där organisationen har sin tydligaste roll.

Vad gäller utvecklingsbiståndet arbetar multilaterala utvecklingsbanker som Världsbanken mer i linje med principerna för liberal utvecklingspolitik. Lån och tydliga reformkrav, snarare än bidrag, skapar starkare incitament hos mottagarländerna att genomföra nödvändiga reformer. Regeringen bör därför redan nu börja sänka det icke-humanitära biståndet till FN. Det frigjorda utrymmet, utöver en planerad sänkning av biståndsramen, bör sedan omfördelas till Världsbanken och andra internationella utvecklingsbanker.

Sedan ett antal år har geopolitiken gjort inträde även i utvecklingspolitiken, där Kina genom initiativ som Asiatiska infrastrukturinvesteringsbanken (AIIB) har börjat bygga ett separat system vid sidan av efterkrigstidens multilaterala institutioner. Frågetecken har uppstått kring bankens styrning och Kinas roll, då landet innehar 26,6 procent av röstandelarna

och vetorätt. Även om vissa farhågor inte har besannats kvarstår oro i takt med att Kina blir allt mer auktoritär.⁵³ Dessutom är Ryssland den tredje största ägaren i AIIB.⁵⁴ Regeringen bör därför överväga att avsluta sitt medlemskap i AIIB och överföra eventuellt kapitalöverskott till Världsbanken, Europeiska investeringsbanken (EIB) eller Global Gateway.

I linje med hittills föreslagna förändringar bör svenskt bistånd också prioritera att sekondera svenskar till utvecklingsbankerna, EU-kommissionen och Världshandelsorganisationen, snarare än till FN.

FÖRSLAG 4: SÄNK ANDELEN BISTÅNDSMEDEL SOM BESLUTAS AV SIDA

Arbetsfördelningen mellan Regeringskansliet och biståndsmyndigheten Sida är inte helt enkel att förstå. En stor andel av det svenska biståndet – även det som kanaliseras genom andra organisationer i Sverige eller internationellt – beslutas av Sida, även när det kan ses som en integrerad del av Sveriges utrikespolitik.

Uppdelningen riskerar inte bara att försvåra demokratiskt förankrade

53. Nicolas (2025).

54. S&P Global Ratings (2024).

omläggningar av biståndspolitiken, även om regeringen har möjlighet att förändra sin styrning av Sida.⁵⁵ Sida har också uppvisat brister i transparens och i utförandet av sitt uppdrag. Insynen, också från regeringen, har varit anmärkningsvärt låg. Exempelvis har myndigheten brutit i sin rapportering och lämnat felaktiga uppgifter.⁵⁶

Man har också haft problem med oegentligheter på ett sätt som sticker ut bland svenska myndigheter. Sida tog exempelvis ett år på sig att polisanmäla biståndsfusk i Kongo-Kinshasa, där 35 miljoner kronor av svenska skattepengar försvann.⁵⁷ Vidare har misstankar om korruption och andra slags oegentligheter registrerats i 152 av Sidas totalt 1811 aktiva biståndsprojekt, det vill säga 8 procent.⁵⁸ Därutöver har en chef på Sida nyligen blivit föremål för misstanke om mutbrott.⁵⁹

Sida har ett mycket omfattande och svårt uppdrag, men mot bakgrund av hur myndigheter fungerar finns det anledning att se över vilka delar av biståndet som verkligen behöver kanaliseras den vägen och där Sida har en naturlig roll. Exempelvis bör beslut om stöd till multilaterala organisationer eller svenska myndigheter, i enlig-

het med regeringens biståndsprioriteter, rimligen kunna fattas helt och hållet inom Utrikesdepartementet (UD), i stället för att – som i dag – gå via Sida.

Vidare bör regeringen utreda om utbetalning och uppföljning av svenskt bistånd kan organiseras på ett mer transparent sätt, och om de strategiska partnerskap som Sida tecknat med ett antal intressenter – och som lett till mycket nära relationer mellan myndighet och privata organisationer – verkligen främjar biståndspolitikens övergripande målsättningar. Som en följd av de föreslagna förändringarna bör förvaltningsanslaget till Sida också reduceras, samtidigt som myndigheten i sitt kvarvarande uppdrag fortsatt styrs mot ökad effektivitet och bättre uppföljning.

FÖRSLAG 5: AVSLUTA DET PARTIANKNUTNA BISTÅNDET OCH BISTÅNDET SOM FÖRMEDLAS GENOM SKR

Det partianknutna biståndet är en del av biståndsbudgeten som tilldelas partipolitiska stiftelser för att bedriva demokratibistånd utomlands. Även

55. Regeringskansliet (2025f).

56. Omni (2024).

57. SVT (2024a).

58. Sida (2023c).

59. SVT (2024b).

om det handlar om förhållandevis små medel – omkring 100 miljoner per år – sticker systemet ut och behöver ses över. Dels är det märkligt att politiker beslutar om att tilldela sina egna organisationer skattemedel, dels har utvärderingar visat att insatserna ofta är små, spretiga och svåra att utvärdera.⁶⁰ Det innebär med andra ord en ineffektiv användning av skattemedel med uppenbara intressekonflikter.

Dessutom har partibundet bistånd gått till radikala grupper och organisationer med kopplingar till terrorism, som i fallet där Vänsterpartiets biståndsorgan kanaliserat stöd till en grupp vars medlemmar deltog i 7 oktober-attackerna mot Israel.⁶¹ Sådana exempel visar riskerna när partipolitiska aktörer hanterar bistånd utan tillräcklig insyn eller kontroll. Biståndet blir sårbart för politisering och jäv, och ansvarsutkrävandet försvagas.

För att öka transparensen och effektiviteten bör det partianknutna biståndet därför avslutas. Demokrati-främjande arbete som finansieras med skattemedel kan givetvis inkludera partipolitiska aktörer, men bör organiseras genom professionella och oberoende organisationer – inte via partipolitiska kanaler.

Regeringen bör också se över biståndsmedel som förmedlas via, eller direkt går till, semioffentliga aktörer. Det tydligaste exemplet är Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), som mottog runt 200 miljoner kronor i bistånd 2024 i egenskap av civilsamhällesorganisation. Det är tveksamt att inkludera en intresseorganisation för offentliga aktörer i begreppet civilsamhälle. Varken kommuner eller regioner får bedriva biståndspolitik, varför en sammanlutning av sådana inte heller bör göra det.

FÖRSLAG 6: PRIORITERA SVENSKA MYNDIGHETER SOM ARBETAR MED INSTITUTIONER VIKTIGA FÖR RÄTTSSJÄTT OCH MARKNADSEKONOMI

Mängden utbetalda medel har länge varit det helt centrala måttet för svensk biståndspolitik, inte minst genom det tidigare enprocentsmålet. Fokus på ekonomiska utbetalningar kan ha gjort att mer handfasta insatser från statens sida hamnat i skymundan. Sverige har dessutom en komparativ styrka i sina myndigheter, som i internationell jämförelse ofta fungerar väl.⁶²

60. Sida (2014).

61. SVT (2023); Schatz (2016).

62. Sida (2023d).

Ändå är det en mycket liten del av det svenska biståndet som förmedlas genom myndighetsexpertis. Under 2025 hade Sverige, med en biståndsbudget på över 50 miljarder, bara ett 250-tal personer officiellt sekonderade i andra länder, varav den största andelen är anställda på Sida som utplaceras till internationella organisationer. Runt en tredjedel är utsända som nationella experter och då främst från Sida och Folke Bernadotteakademien.⁶³

Även om expertstöd kan ta andra former än officiella sekonderingar är omfattningen begränsad. Regeringen bör därför ge högre prioritet åt bilateralt utvecklingsamarbete via svenska myndigheter som kan bidra med svensk expertis och kapacitetsutveckling kring institutioner som är avgörande för en fungerande rättsstat och marknadsekonomi.

Det kan exempelvis omfatta myndigheter som kan bistå med att etablera och upprätthålla äganderätter samt lag och ordning (Lantmäteriet, Domstolsverket, Polismyndigheten), grundläggande ekonomiska institutioner (Riksbanken, Skatteverket, Kommerskollegium) samt statistik och utvärdering (Riksrevisionen, Statistiska centralbyrån). Biståndet bör i

första hand ges i form av tekniskt stöd och kapacitetsbyggande från svenska myndigheter till villiga motparter, snarare än stora monetära överföringar till projekt i mottagarländerna. Samtidigt behöver tydliga regler införas som begränsar de administrativa kostnader som varje myndighet får bära inom ramen för sitt utvecklingsamarbete, för att bibehålla god kostnadskontroll.

FÖRSLAG 7: INFÖR EN BRED AVDRAGSRÄTT FÖR UTVECKLINGSARBETE

Den privata finansieringen av biståndsprojekt och humanitära insatser växer globalt, men är fortfarande liten i Sverige.⁶⁴ I många andra länder är privat välgörenhet – liksom stöd från stiftelser och andra organisationer – en viktig del av biståndet, och donationer är i regel avdragsgilla. I hela övriga Norden finns exempelvis generella avdragsrätter för fysiska och/eller juridiska personer när de donerar pengar till allmännyttiga ändamål.⁶⁵

Privat finansiering och avdragsrätt har flera fördelar. Det flyttar makt över prioriteringar från myndigheter till enskilda och civilsamhälle, och kan

63. OpenAid (2025b).

64. Development Initiatives (2022).

65. SOU 2024:90.

därigenom bidra till beslut som är tydligare förankrade i befolkningen. Det kan också ta tillvara privata initiativ och arbetsformer på ett sätt som myndigheternas verksamhet ofta har svårt att göra. Samtidigt skapar det starkare incitament för organisationer att vara transparenta och effektiva, och gör en bredare grupp i samhället mer engagerad i utvecklingsarbetet.

En ytterligare fördel med att privat finansiering bör få en större roll är att verksamheten i mindre utsträckning står och faller med politiska svängningar. Den kan fungera som ett andra

ben att stå på och skapa bättre förutsättningar för långsiktighet genom mer diversifierade intäkter.

En utveckling mot större privat finansiering bör uppmuntras även i Sverige genom en bred möjlighet till skatteavdrag för donationer till utvecklingsändamål, på liknande sätt som det i dag finns – i mindre skala – för forskningsdonationer och gåvor till social hjälpverksamhet.⁶⁵

65. Dagens avdragsrätt omfattar på förhand godkända gåvomottagare, som dock inte behöver vara svenska. Visst utvecklingsarbete i andra länder kan därför omfattas av avdragsrätten för social hjälpverksamhet. Det är dock fråga om mycket små belopp.

REFERENSER

- Acemoglu, D. & Robinson, J. A., 2012. *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*. New York: Crown Business.
- Bastiat, F., 1850. *The Law*. Paris. (Finns i senare utgåvor, t.ex. Foundation for Economic Education, 2007.)
- Business Sweden, 2024. *Årsredovisning och hållbarhetsrapport 2024*. Stockholm: Business Sweden. (Tillgänglig: [arsredovisning-2024.pdf](#))
- Colarossi, J., 2025. *It's unacceptable: BU Mathematician tracks how many deaths may result from USAID, Medicaid Cuts*. The Brink (Boston University).
- Collier, P., 2007. *The Bottom Billion: Why the Poorest Countries Are Failing and What Can Be Done About It*. Oxford: Oxford University Press.
- Danieli, A., 2020. *Bistånd eller propaganda?*. Timbro – Smedjan, 15 juli.
- Danieli, A., 2025a. *Sverige måste sluta agera tomte i FN*. Svenska Dagbladet.
- Danieli, A., 2025b. *Kostnaden för S-kongressen*. Timbro.
- Deaton, A., 2013. *The Great Escape: Health, Wealth, and the Origins of Inequality*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Development Initiatives, 2022. *Private funding for international humanitarian assistance*. Tillgänglig: https://devinit.github.io/media/documents/GHA_Private_Funding_Briefing_final.pdf
- Easterly, W., 2007. *The White Man's Burden: Why the West's Efforts to Aid the Rest Have Done So Much Ill and So Little Good*. Oxford: Oxford University Press.
- Easterly, W., 2014. *The Tyranny of Experts: Economists, Dictators, and the Forgotten Rights of the Poor*. New York: Basic Books.
- EBA, 2016. *Swedish Development Cooperation with Tanzania – Has It Helped the Poor?* Rapport 2016:10. Stockholm: Expertgruppen för biståndsanalys (EBA).
- EBA, 2020. *Effekter av svenskt och internationellt demokratibistånd*. Stockholm: Expertgruppen för biståndsanalys (EBA).
- EU-kommissionen, 2025. *Global Gateway – A stronger Europe in the world*. (Tillgänglig: [Global Gateway – European Commission](#).)
- EU-rådet, 2024. *Official development assistance: the EU and its Member States remain the biggest global provider*. Pressmeddelande 567/24, 24 juni.
- Farge, E. & Schiffman, J., 2025. *UN eyes major overhaul amid funding crisis, internal memo shows*. Reuters, 2 maj.

- Friedman, M., 1962. *An Alternative to Aid*. University of Chicago Law School – Occasional Paper No. 3. Chicago: University of Chicago Press.
- Hayek, F. A., 1960. *The Constitution of Liberty*. London: Routledge & Kegan Paul.
- House of Commons Library, 2025. *UK to reduce aid to 0.3% of gross national income from 2027*.
- Kieren Si, A., 2024. *How remittances are worth more than all development funding combined*. Devex, 6 maj.
- Mohieldin, M. & Fulga, M. S., 2024. *Why private capital is indispensable to close the great development and climate financing divide*. World Economic Forum.
- Moyo, D., 2010. *Dead Aid: Why Aid Is Not Working and How There Is a Better Way for Africa*. London: Penguin Books.
- Nicolas, F., 2025. *The China-led AIIB, a geopolitical tool?*. IFRI – Asian Infrastructures and Geopolitics.
- North, D. C., 1990. *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nozick, R., 1974. *Anarchy, State, and Utopia*. New York: Basic Books.
- Nurkse, R., 1953. *Problems of Capital Formation in Underdeveloped Countries*. Oxford: Oxford University Press.
- OECD, 2024. *The 0.7% ODA/GNI target – a history*. (OECD web archive.)
- OECD, 2025. *Cuts in official development assistance*.
- OpenAid, 2025a. *Utforska biståndet – 2024* [databas]. Data hämtad i augusti 2025.
- OpenAid, 2025b. *Sekunderingar – 2025* [databas]. Data hämtad i augusti 2025.
- Omni, 2024. *Sida redovisade fel siffror – 'måste städa upp'*. Omni, 3 oktober.
- Petterson, T., 2024. *Den svenska biståndspolitikens förändring – en bakgrund, och ett försök till förklaring*. Stockholm: Nationalekonomiska Föreningen.
- Regeringskansliet, 2023. *Bistånd för en ny era – frihet, egenmakt och hållbar tillväxt*.
- Regeringskansliet, 2024a. *Regeringen justerar biståndsramen från 2026*.
- Regeringskansliet, 2024b. *Bistånd ska gå till färre länder*.
- Regeringskansliet, 2025a. "Nytt uppdrag till Sida ska motverka jäv och korruption inom biståndet".
- Regeringskansliet, 2025b. "Sveriges stöd till Ukraina".
- Regeringskansliet, 2025c. Prop. 2025/26:1 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

- Regeringskansliet, 2025e. "Nytt finansieringsinstrument för samhällsnyttiga och utvecklingsfrämjande projekt i låginkomstländer och lägre medelinkomstländer".
- Regeringskansliet, 2025f. "Ny instruktion till Sida och Folke Bernadotteakademien".
- Riksdagen, 2024a. "Andel procent till bistånd". Svar på skriftlig fråga 2024/25:139.
- Riksdagen, 2024b. Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.
- S&P Global Ratings, 2024. RatingsDirect: Asian Infrastructure Investment Bank. (Tillgänglig: RatingsDirect _AsianInfrastructureInvestmentBank _57137292 _Jan-25-2024.PDF)
- Schatz, D., 2016. "Vänsterpartiet slussar bistånd till extremister". Svenska Dagbladet (ledare), 21 juli.
- Sida, 2014. Strategirapport för strategin för särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer 2011–2015.
- Sida, 2021. "Två sorters bistånd".
- Sida, 2023a. "Sida avslutar sitt stöd till civilsamhällets kommunikationsarbete".
- Sida, 2023b. "Opinion om biståndet".
- Sida, 2023c. Årsrapport 2023: Sidas hantering av misstankar om korruption och oegentligheter i biståndet.
- Sida, 2023d. "För offentlig sektor".
- Sida, 2024. "Allt fler anser att biståndet bör öka".
- Sida, 2025a. "Finansiering av biståndet".
- Sida, 2025b. "Stora oklarheter kring biståndsmyndigheten USAID".
- SOU 2024:90. Skatteincitament för juridiska personers gåvor till ideell verksamhet.
- Sveriges Television (SVT), 2023. "V:s pengar gick till terrorkopplad palestinsk grupp". SVT Nyheter, 20 oktober.
- Sveriges Television (SVT), 2024a. "Ambassadpersonal möttes av tomt kontor – 35 miljoner borta". SVT Nyheter, 26 juni.
- Sveriges Television (SVT), 2024b. "Chef på Sida häktas misstänkt för grovt mutbrott och grovt bedrägeri". SVT Nyheter, 10 maj.
- Utrikesdepartementet, 2024. Riktlinjer för budgetåret 2025. Stockholm: Regeringskansliet. (Tillgänglig: riktlinjer-for-budgetaret-2025.pdf)
- Utrikesdepartementet, 2025. "Det här är svenskt bistånd". Stockholm: Sweden Abroad.
- Världsbanken, 2009. Development Economics through the Decades: A Critical Look at 30 Years of the World Development Report. Washington, DC: World Bank.
- Världsbanken, 2024. "Remittances".
- Wennblad, P., 2024. "Johan Forssell måste dränera biståndsträsket". Svenska Dagbladet (ledare), 9 september.

FRIA MARKNADER
PERSONLIG FRIHET
ÖPPNA SAMHÄLLEN